

Załącznik do Uchwały Nr XXIX/180/17
Rady Miasta Siemiatycze
z dnia 29 marca 2017 r.

Miasto Siemiatycze

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 - 2020

Siemiatycze, marzec 2017 r.

Wstęp

Diagnoza

Cele programu

Zadania programu

Zasady finansowania

Monitoring i realizacja programu

WSTEP

Zjawisko narkomanii w Polsce pojawiło się na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych. Ilość osób popadających w uzależnienie oraz żniwo tego zjawiska stale się zmienia. Tak jak zmieniają się substancje uzależniające tak i zmieniają się modele zażywania. Niezależnie od zażywanych środków wszystkie substancje psychoaktywne uważa się za niezwykle groźne, wykluczające możliwość kontrolowanego ich używania, prowadzące do uzależnienia, poważnych negatywnych konsekwencji zdrowotnych, destrukcji zdolności jednostki do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie, a często nawet do śmierci.

Definicja pojęcia narkomanii użyta w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r., oznacza „stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”.

Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo--rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Podstawa prawna:

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii miasta Siemiatycze na lata 2017-2020 opracowano na podstawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492) oraz Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.).

Program realizowany będzie ponadto z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169), oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Realizatorem programu będzie Pełnomocnik ds. profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom mający swoją siedzibę w Punkcie konsultacyjnym ds. uzależnień w Siemiatyczach, powołany zgodnie z art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz inni współrealizatorzy.

Współrealizatorzy programu:

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach;
- 2) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Siemiatyczach;
- 3) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 4) Siemiatycki Ośrodek Kultury;
- 5) Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Siemiatyczach;
- 6) Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach;
- 7) placówki oświatowe;
- 8) organizacje pozarządowe.

DIAGNOZA

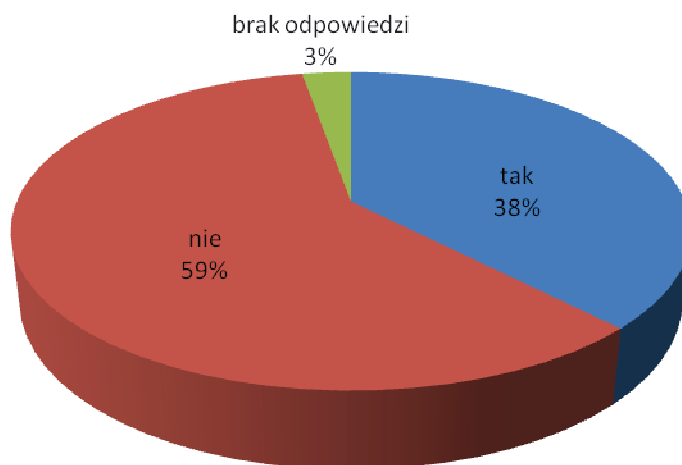
Diagnoza społeczna została sporządzona na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w Siemiatyczach przeprowadzonych w październiku 2016 r. Badaniem zostało objętych **252 uczniów** w wieku 14-20 lat (134 dziewcząt oraz 118 chłopców).

Wiek ankietowanych:

Wiek	14 lat	15 lat	16 lat	17 lat	18 lat	19 lat	20 lat
Ilość osób	5	102	66	25	32	19	3

Jednym z ważniejszych aspektów poruszanych w badaniu ankietowym było poznanie, jak wielu znanych sięgających po narkotyki lub dopalacze mają w swoim otoczeniu uczniowie. Wyniki prezentuje poniższy wykres:

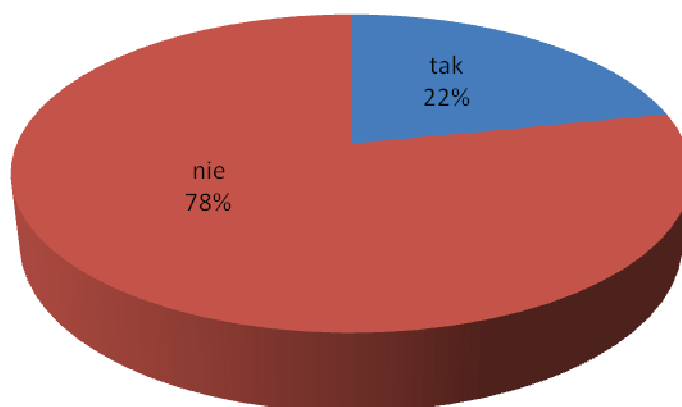
Czy Twój znajomi sięgają po narkotyki/dopalacze?

95 ankietowanych przyznało, iż zna osoby mające związek z narkotykami, natomiast 150 zaprzeczyło, by miało takich znajomych. 7 uczniów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Kolejne pytanie dotyczyło się poznania, jak wielu wśród ankietowanych kiedykolwiek zażywało substancje psychoaktywne. Wśród wszystkich 252 uczniów 197 osób stwierdziło, iż nie zażywa narkotyków (78%), pozostałych 55 osób (22%) przyznało, iż sięga po narkotyki.

Czy kiedykolwiek sięgałeś/aś po substancje psychoaktywne (narkotyki/dopalacze)

Poniższe tabele przedstawiają odpowiedzi ankietowanych wskazujące, po jakie substancje sięgali oraz częstotliwość ich zażywania:

<i>Rodzaj substancji</i>	<i>Ilość osób</i>
marihuana lub haszysz	26
leki przeciwgrypowe (przyjmowane w celu odurzenia się)	4
marihuana/amfetamina/dopalacze/leki uspokajające	10
marihuana + alkohol	12
alkohol + dopalacze	11
marihuana + leki uspokajające	4

<i>Rodzaj substancji oraz częstotliwość</i>	<i>Ilość osób</i>
Dopalacze- rzadko	4
Dopalacze- „już nie sięgam”	2
Marihuana- jednorazowo	6
Marihuana- sporadycznie (weekendowo, na imprezach lub czasem dla relaksu)	25
Marihuana- często	3
Leki przeciwgrypowe- rzadko	2
Leki uspokajające- czasami	2

208 osób nie udzieliło odpowiedzi dotyczących częstotliwości zażywania narkotyków. Niepokojącym aspektem wykazanim przez młodzież jest łączenie substancji psychoaktywnych ze sobą. Analizując częstotliwość sięgania po używki można zauważyć wyraźną tendencję do sporadycznego i rzadkiego odurzania się przez młodzież. Niepokojące jednakże jest, iż najwięcej ankietowanych przyznało, iż sięga po marihuanę weekendowo, na imprezach lub dla relaksu.

CELE PROGRAMU

Cel główny:

Ograniczenie stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP.

Cele szczegółowe:

- 1) podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców (w tym osób zajmujących się profilaktyką uzależnień) w zakresie uzależnień i profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych;
- 2) podniesienie umiejętności komunikacyjnych, wychowawczych i społecznych;
- 3) pogłębianie współpracy władz samorządowych, mieszkańców, podmiotów lokalnych i organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania narkomani;
- 4) promocja zdrowego i aktywnego stylu życia jako czynnika chroniącego.

ZADANIA PROGRAMU

I. Działania informacyjne i edukacyjne.

1. Prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także z pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia.
2. Upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin przez bieżącą aktualizację baz danych i ich udostępnianie mieszkańcom.

II. Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania Narkomanii.

1. Prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej.
2. Szkolenie grup zawodowych w zakresie tematyki uzależnień od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz skutecznych interwencji i programów profilaktycznych i leczniczych.
3. Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych dotyczących strategii rozwiązywania problemów wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, kierowanych w szczególności do przedstawicieli organizacji pozarządowych i JST.

4. Kontynuacja członkostwa w Podlaskim Forum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

III. Profilaktyka.

1. Profilaktyka uniwersalna:

1) poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, osób dorosłych, w tym programów profilaktyki, które biorą pod uwagę wspólne czynniki chroniące i czynniki ryzyka używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego;

2) poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży.

2. Profilaktyka selektywna:

1) poszerzanie i udoskonalanie oferty i wspieranie realizacji programów o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności realizowanych m.in. przez organizacje pozarządowe i lokalnie działające podmioty publiczne w miejscach o zwiększonym ryzyku używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP (np. miejsca rekreacji, imprezy miejskie);

2) poszerzanie i udoskonalanie oferty i wspieranie realizacji programów wczesnej interwencji i profilaktyki selektywnej, adresowanych do środowisk zagrożonych, w szczególności dzieci i młodzieży ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją, wykluczeniem społecznym oraz osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny.

3. Profilaktyka wskazująca:

Poszerzanie i udoskonalanie oferty i wspieranie realizacji programów profilaktyki wskazującej o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności adresowanych do jednostek lub grup wysoce narażonych na czynniki ryzyka, w szczególności do osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP w sposób szkodliwy.

IV. Redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja społeczna

1) rozwijanie dostępu do leczenia dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP poprzez przyjazdy certyfikowanego terapeuty uzależnień w Punkcie konsultacyjnym przy ul. Leg. Piłsudskiego 1 w Siemiatyczach;

2) zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP lub zwiększanie dostępności do istniejących form wsparcia.

V. Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych

Ocena aktualnego stanu problemów narkotykowych, istniejących zasobów oraz efektów prowadzonych dotychczas działań, przeprowadzenie lokalnej diagnozy problemów w zakresie zażywania narkotyków wśród uczniów (realizacja badań ilościowych w populacji generalnej i wśród młodzieży szkolnej (m.in.: ESPAD, „Młodzież”), prowadzonych co najmniej co cztery lata według metodologii EMCDDA).

Zasady finansowania

Finansowanie programu będzie dokonywane w ramach środków własnych Miasta uzyskanych z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż alkoholu uchwalanych corocznie w budżecie miasta. Ponadto realizacja niektórych zadań programu odbywać się będzie dzięki pozyskanym środkom z zewnątrz: z udziału w programach zewnętrznych.

Monitoring i realizacja programu

Monitoring i realizacja Programu prowadzona będzie poprzez:

- sprawozdanie wewnętrzne dla Rady Miasta Siemiatycze,
- zewnętrzne dla Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku oraz Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.